

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVIČAS

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Dredništvo in upravnštvo v Koperju
prijatelji ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
— upravnštvo št. 328 nov

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

Ljubljana, 31. decembra 1921.

V tistih duh bom izlil svojega
duha na vsa stvarstva in bom vse
prenovil.

Nekoč je nastala debata, ali naj se naše gibanje imenuje krščansko socialno ali krščansko socialistično ali krščansko solidaristično. Po našem mnenju je bila čisto odveč in ostalo je pri starem zgodovinskem imenu. Danes so uvedli naši nasprotniki iz tabora kapitalističnega demokratizma za nas drugo ime: katoliškega boljševizma. Tudi če bi se to ime našega pokreta prijelo, bi na stvari nič ne izpremenilo. Z isto pravico bi se mogli imenovati tudi krščanske komuniste, kar bi celo ne bilo nič novega, kajti zgodovina res pozna tako gibanje in nam navaja prav odlične zastopnike te struje: več cerkvenih očetov, mnoge člane iz frančiškanskega reda, Tomaža Campanella itd. Ampak, kakor rečeno, to ni važna stvar.

Tisti posebni odnos, v katerem stoji krščanstvo do takozvanega socialnega vprašanja, ni mogoče z nobeno besedo točno označiti. Ako vzamemo končni cilj, ki ga ima po našem nazoru vse stvarstvo, potem je z besedo »boljševizem« (kar pomeni po naše največ, kar si je mogoče misliti in želeči; maksimalizem) vse premalo rečeno. Mi verujemo v božjo državo, kjer bosta vladala samo pravica in ljubezen, v kateri bo vse zlo izločeno, sploh ne bo več deansko obstajalo, in bo dosežena popolna harmonija. Kako se bo to božje carstvo uresničilo, to je tu postranska stvar in o tem imajo razpravljati modroslavci in bogoslovci. Za nas je glavno, da krščanstvo kaže na ta najvišji socialni cilj vesoljstva in vedno tega daje razumno utemeljitev in smer vsem našim delovanjem na zemlji. Mi stremimo in moramo stremiti za najvišjim ciljem v socialnem pogledu; za nas ni nikjer in nikoli dosežena zadnja točka v tem oziru: večjega radikalizma kakor je ta, si sploh ni mogoče misliti. Ne more biti večjega revolucionarja kakor je pristaš ideje božje države, ker on že načeloma nikoli ne miruje, vedno stremi za izpopolnitvijo človeka in družbe, vsako obliko družabnega reda smatra zgolj za predstopnjo druge in se bo v vsaki borbi zoper element zla, ki se ji primejava. Krščansko socialisti je na zemlji vse samo relativne vrednote. Nič mu ni bolj tuje nego konservatizem, ki se zapleče v staro in še obstoječe in smatra za dobro to, kar je, zato ker je in ker se mu vsled kratkovidnosti zdi, da je ravno tako, kakor je, od Boga ali narave ali usode hoteno. Doli s tem konservatizmom! tako pravimo tudi ob novem letu 1922.

To krščansko pojmovanje družbe daje človeku največjo svobodo in sicer tako na desno kakor na levo. On vidi iste napake na komunizmu kakor na kapitalizmu. Kljub temu pa ne izgubi svoje načelne smeri: da se ima oblika človeške družbe, za katero dela, vedno bolj bližati tistemu idealu, ki bo storil ljudi resnično enake, neodvisne od zla, in brate med seboj, ki bodo razumno uživali materialno stvarstvo, ne da bi v to svrhu drug drugega izkoriščali.

Kakšno moč daje ta vera! Nič ni dani na tisti plehki izgovor, da je to na zemlji nedosegljivo. Krščanski socialist sploh ne sme vprašati za termin. Mi vemo, da božje carstvo pride, torej se bo doseglo; vse drugo je postranskega pomena. In čeprav bi to carstvo bilo nadsvetovnega značaja, to nič ne izpremeni na dejstvu, da mora dajati smer našemu življenju in stremljenju že na tem svetu! In današnji družabni red na primer je tak, da je čim najodločnejši boj zoper njega naravna moralna dolžnost. Časih, ali pravzaprav šestokrat, se pristaši sedanjega krivičnega ustroja človeške družbe poslužujejo argumenta, ki je resničen, če se prav razume, toda popolnoma zmoten, kakor ga razumejo oni. Praviijo: »Preje se mora vsak posameznik notranje popolnoma preobraziti, predno se bo družba. V resnici pa je tako: ta se družba izpopolnjuje ob posamezniku in posameznik ob družbi in njenem ustroju. Čudno, da ljudje take preproste resnice ne uvidijo. Naj se posamezniki še tako notranje preobražajo, vsi se gotovo ne bodo, ker je to pretežavna naloga

za mnoge; če obenem ne napreduje ves socialni ustroj, če ostane stari družabni mehanizem, pa tudi preobražanje nekaterih nič ne pomaga: kajti družabni red silovito vpliva na vsa miselnost vsakega človeka! Dokler se ni odpravilo tlačanstvo, so ga premnogi zelo notranje popolni ljudje, imeli za čisto pravično, naravno in celo od Boga hoteno institucijo; ko se je potom socialne postavodaje ob velikanskem odporu mnogih tudi dobrih duš takorekoč čez noč odpravilo, je bilo, kakor da se je lice cele zemlje prenovilo: ljudje so takorekoč dobili nove oči. Danes si seveda ni več mogoče misliti notranjega izpopolnjevanja posameznika, ki bi še imel tlačanstvo za pravično; mogoče in faktično pa je, da mnogo zelo notranje

izpopolnjuje se duše ne vidijo nasprotja med svojim notranjim izpopolnjevanjem in popolnoma nesocialnim mišljenjem in življenjem. Družabne reforme so nujno potrebne tudi za povzdigo posameznika kakor narobe.

Se en izgovor je: Treba izdelati do pičice natančen socialni program bodočnosti, da ne bo kraha. To ni res. Tak socialni program je nemogoč. Glavno je smer, resnično dobra volja, ljubezen in umevanje ljudske bede. Ni se ustrašiti tudi najekstremnejšega socialnega programa, najradikalnejšega zamisla bodoče družbe, da je le iz pravega duha in plemenitega namena! To naglašamo, ko stopa naše gibanje v leto 1922.

Naša vlada in Italija.

Pašić proti italijanski politiki.

Belgrad, 31. dec. (Izv.) Na včerajšnji seji narodne skupščine je odgovarjal mimistrski predsednik Pašić na interpelacije glede laških izizvanj v Šibeniku. Pašićev odgovor je bil silno energičen. Očital je italijanski vladi nekorektnost in nelojalnost v izpolnjevanju z našo državo sklenjenih pogodb in zapretil, da se vlada kraljevine SHS ne bo spuščala z Italijani v nobena pogajanja več, dokler Italija ne izpolni svojih obveznosti napram naši državi, in tudi promet z Reko ne bo odprt, dokler ostane Italija na svojem doseganju stališču proti nam.

Pašić je dejal: Kar se tiče slučaja požiga doma Obrtnega društva v Barkovljah pri Trstu morem reči nastopno: V Italiji obstoje fašisti, ki delajo na svojo roko in ti fašisti vodijo tudi politiko na svojo roko. Mi smo opozarjali italijansko vlado, naj to prepreči. Italijanska vlada je vedno odgovarjala, da se trudi to preprečiti in da to preprečuje kolikor mogoče vedno bolj. — Vendar pa se dogajajo slučaj, da posamezni ljudje, fašisti, delajo zlo, kar opravičujejo s tem, ker se neke njihove zahteve v Dalmaciji ne izpolnjujejo. Medtem pa so tudi zahteve popolnoma nasprotne pogodb, ki je bila sklenjena v Rapallu. V Rapallu je bila sklenjena pogodba, da se imajo Italijani izseliti z ozemlja, ki so ga okupirali po vojni. To izseljenje se je zavlačevalo do poslednjega trenutka. Takozvani tretji pas pa še vedno ni evakuiran. Mi stojimo na

stališču, da je treba v Rapallu sklenjeno pogodbo izvršiti na ta način, da se nam odstopi vse ozemlje, ki nam pripada, in da se rešijo po odstopu tega ozemlja vsa ostala vprašanja med nami in njimi, zlasti pa vprašanje vzpostavitve prometa med Reko, nami in Italijo. Ta vprašanja so stala nerešena, in sicer zato, ker nima država Reka še popolnoma določenih mej. Reka nima mej, dasi se je tamkaj organizirala vlada. Ona še ni popolnoma priznana in dokler ne dobi reška država mej, ne moremo imeti nobenih pogodb z Italijo. Sedaj to vprašanje, kakor tudi neizvršitev rapalske pogodbe, zlorabljajo ravno posamezni fašisti, ki napadajo sodržavljane. Jaz sem v tem pogledu storil večkrat korake pri italijanski vladi. Tudi v tem zadnjem slučaju sem ukrenil potrebne korake ter zahteval, naj se naši rojaki tamkaj zaščitijo. Ako ne bo to pomagalo, bomo podvzeli druge korake, do česa pa bo pozneje došlo, ne moremo vedeti.

Belgrad, 31. dec. (Izv.) Te dni bi imela dospeti v Belgrad predsednik laške komisije za sklepanje trgovske pogodbe s kraljevine SHS g. Lucio in predsednik reške države g. Zanella v svrhu nadaljevanja trgovskih pogajanj. Z ozirom na Pašićev govor v včerajšnji seji narodne skupščine pa smatrajo, da je prihod obeh gospodov v Belgrad v sedanjem trenutku popolnoma odveč, ker bodo ostala pogajanja, če bi se sploh začela, popolnoma brezuspešna.

Železničarska stavka v Nemčiji.

Elberfeld, 30. dec. Položaj v železničarski stavki je od včeraj neizpremenjen. Iz Kölna in v Köln vozijo samo nekateri osebni vlaki, toda ne ob določenih urah. Danes so dospeli iz okolice štirje oddelki brambne policije.

Berlin, 30. dec. O položaju železničarske stavke na zahodu sporoča prometno ministrstvo: V okraju Köln se vrši le osebni promet, v okraju Essen se vrši promet le deloma, ker se lokomotive ne preskrbujejo več s premogom. Tovorni promet v essenskem okraju večinoma počiva.

Bančni krah v Italiji.

Trst, 30. januarja. »Edinost« poroča: Tržaška podružnica italijanske eskomptne banke (»Banca italiana di sconto«) je včeraj ob pol 11. uri zjutraj zaprla svoje urade. Za sedaj nam še ni znano, iz katerih razlogov je banka zaustavila poslovanje in kaj se bo dalje z njo zgodilo, vendar je jasno, da se mora nahajati v veliki zadregi, ako je bila primorana napraviti ta korak. Banka ne more izpolnjevati točno svojih obvez nasproti svojim upnikom in vlagateljem. Praviijo, da je to v zvezi s skandalom ogromnega delniškega podjetja »Ilva«. Bržkone je bila italijanska eskomptna banka s svojim kapitalom precej močno udeležena pri delniški družbi »Ilva«, ki je vsled nevarnih spekulacij in ogromnih sleparij svojih upraviteljev izgubila lepo vsoto milijonov. Radi sleparij so nekateri delničari »Ilve« že 10. t. m. zahtevali od državnega pravdnika aretacijo glavnih upraviteljev posl. Luzzatta, Maksa Bondija in Cezarja Fere in uvedbo kazenskega postopanja proti njim. Poslanska zbornica v Rimu je radi te zadeve uničila mandat posl. Luzzatta, ker se je izkazalo, da je »Ilva« dala velike vsote denarja za izvolitev svojega upravitelja Luzzatta v rimski parlament. Odlok, naj se banka zapre, je prišel iz glavnega vodstva iz Rima, in sicer radi tega, ker so drugi bančni zavodi odkazali

eskomptni banki denarno podporo. Banka zahteva za sedaj začasni moratorij in upa, da bo mogla svoje upnike polagoma zadovoljiti. Seveda je temu težko verjeti in se take vesti razširjajo le v ta namen, da se potolažijo upniki. Polom eskomptne banke bi povzročil težke posledice v italijanskem narodnem gospodarstvu. To vedo zelo dobro tudi vsi oni bančni zavodi, ki so eskomptni banki odkazali finančno podporo. Ker pa to morali storiti, je to gotov dokaz, da je položaj te banke jako kritičen. — Kakor poroča današnje »Jutro«, se v Ljubljani nahaja veliko število čekov te italijanske banke.

Razveljavljen mandat soc. dem. Bernota.

Belgrad, 31. decembra. (Izv.) Na svoji včerajšnji seji je verifikacijski odbor razveljavil mandat socialističnega poslanca g. Zvonimirja Bernota. Proti razveljavitvi so socialisti vložili protest.

FRANCOZI V SIRIJI SE UMIKAJO.

Beyruth, 30. dec. Francoske čete so zapustile Aintab. Turki so vkorakali v mesto.

Novo leto.

Eno leto izhaja naš list, eno leto, polno bojev in — tudi uspehov, hvala Bogu! Misel krščanskega socializma, preosnovne človeške družbe v pravcu večnih načel krščanske morale, je širil odločno, radikalno in brez cinkanja. Danes po enem letu stoji pod vtisom načel in dela naših prijateljev, ki so se zbrali okrog lista, velik del slovenskega delovnega ljudstva. Vedno jasneje se izraža v dušah revnega ljudstva prepričanje in zavest, da človeška družba po dosedanjih poti hiti v prepad. Vedno očitneje postaja ljudstvu, da je rešitev mogoča le v svitu večnih načel, ki v besedah in dejanju pomenijo: Evangelij.

Veliko je postalo število naših prijateljev, ki streme z nami za istim ciljem: za duševno, gospodarsko, socialno in politično svobodo delovnega ljudstva. A tudi število nasprotnikov narašča. Kdor precejja vedeno limonado, ta nima nasprotnikov, ta je priljubljen, in največji močnici ga hvalejo. Kdor pa hoče krščansko socialni program uveljaviti ne le z besedo, ampak tudi v dejanju, ta je v nevarnosti, da si nakopuje nemilost mogočnejšev tega sveta. Take je bilo in tako bo, in s tem računamo.

Nasprotniki so doma v visokih službah, Kdor gleda današnjo upravo, ki je v nasprotju z življenjskimi potrebami ljudstva, ne sme molčati. Kdor ne molči, ga zadene težka roka.

Nasprotniki so doma v vrstah tistih, ki si gromadijo premoženje, medtem ko milijoni delovnega ljudstva, od zadnje fabrike delavke do državnega uradnika, komaj živi in diha. Mamonovi služabniki nas sovražijo.

Nasprotniki so doma v vrstah tistih, ki so sami tlačeni in izkoriščani, ki pa so po zaslugi bogatih Mamonovih hlapcev izgubili izpred oči tisto edino rešilno vrvo, ki se imenuje krščanska vera. Materializem in svobodomiselstvo jim je vzelo vero, da jih lažje usužnji. Ti dvojni sužnji moderne Mamona so vredni dvakratnega pomilovanja.

Nasprotniki so tudi v vrstah tistih, ki priznavajo vse, kar se piše in govori, ki pa se jim dosledno izvajanje načel — v dejanju zdi boljševiško in nevarno. Iz nekaterih govorijo obziri do močotcev sveta, iz drugih strah za lastni profit.

Toda mi nasprotnikov ne štejemo. Nam gre za to, da se armada krščanskega delovnega ljudstva vedno trdneje združuje, spoznava sebe in svoje cilje in koraka neustrašeno za njimi do zmage.

Naša armada se ne boji bojev in ne žrtv. Mnogo je bilo žrtv v letu 1921, še več nam jih obeta leto 1922. In prav zato vemo, da bo to leto za krščansko socialni prepod ljudstva še plodovitejše, lepše in zmagovitejše!

Nobena stvar ni še v javnem in socialnem življenju učinila toliko zla kot meglenost v načelih, ko načelno kompromisarstvo. Temu naj velja naš boj. Jasna načela, odločno dejanje naj bo naše geslo za leto 1922!

Prijatelji, tovariši! Korakajmo!

Strup za človeštvo.

Človeštvo, ki je zavrglo krščansko misel, je huje od zveri. Stokrat huje, ker mu je dan razum, ki naj bi ga vodil k Cilju, ki ga pa zlorablja v službi Mamonu. Njemu prodaja dušo, njemu telo. Iz te sužnosti raste pohlep in raste zavist in v blaznem tekmovanju satansko sovraštvo.

To je strup liberalizma, ki je prozel vse človeštvo tako globoko, da se nihče ne upa povzpeti čezenj, povedati, da je človeštvo zastrupljeno do dna srca, da je gnila vsa družba. V sistemu liberalnih principov iščemo harmonije, ki je ni in je ni mogoče.

Človeštvo, kakor zver zaprt v kletke policijskih in militarističnih držav, tuleča zver, ki čaka, da buti vsa na dan, da ukonča sama sebe!

Fantasti, ki sanjajo o svetovnem miru! Miru ni in ga ne bo, dokler so zver varno potlačili za železno omrežje. Za železnim omrežjem se pripravljajo in še huje kot v preteklih letih udari.

Dopisnik »Manchester Guardian« opisuje strašne vojne priprave v ameriški tovarni strupenih plinov v Edgewoodu. Pričoveduje, da ima ameriška armada pose-

ben oddelek za vojsko s strupenimi plini. Temu oddelku so prideleni strokovnjaki-kemiki, ki na najrazličnejše načine vodijo produkcijo raznih strupenih plinov — za novo morijo človeštva.

Dotična tovarna izdeluje dnevno 200 ton strupenih plinov. Plini so čisto nove iznajdbe in proti večini njih ne pomaga nobena maska. Učinkujejo strahovito in zamore ena sama bomba, sistema kot jih izdelujejo v tej tovarni, uničiti celo veliko mesto, da ne ostane niti en človek živ. Drugi plini zopet prodirajo skozi kožo in meso in odnotraj pričnejo paliti človeka, da živ zgore. V primeri s temi sredstvi so dum-dum in vsa dosedaj znana sredstva nedolžna.

V službi teh strašnih fabrikatov za uničevanje človeštva v prihodnji vojski stojijo odlični učenjaki, vseučiliški profesorji. Čemu take grozne priprave? Ali zato, da nam utrdijo vero: človeštvo kot je, je zrelo za mir?!

Človeštvo brez Boga! Človeštvo krog zlatega teleta — peha se, preriva, v strupenem sovraštvu drug drugega odriva, ubija, kolje, davi, da dobi večji delež.

Človeštvo, ki je vrglo Boga s prestola...

Ali vas ni strah?

V Ameriki so se vršile konference, na katerih se je razpravljalo o trajnem svetovnem miru. Predsednik Harding sam je govoril goreče za svetovni mir; in zastopniki in diplomatje držav sveta so mu pritrdjevali. Ista Amerika pa producira samo v eni svojih tovarn 200 ton strupenih plinov na dan za prihodnjo vojsko... Kanoni ne ubijajo več dovolj hitro. Strup je močnejši in dosti hitrejši.

Na laž gradijo svetovni mir. Ker moderni človek je v službi laži in moderna kultura dekla ubijanja...

Ali vas ni sram?

Kaj sodijo o nas Azijati.

Prijatelj znanega voditelja indskega narodnega gibanja proti Angležem Gandija, musliman Maula Abdula Misra je angleškemu uradniku, ki mu je dokazoval vzvišenost evropske civilizacije nad azijsko, odgovoril:

«Kar vi imenujete civilizacijo, to imenujem jaz strup, — kar vi zovete humaniteta, to je zame hinavstvo, — čemur vi pravite pravica, temu jaz pravim laž.»

Naše priče.

«Bogatini!» kliče sv. apostol Jakob, «jokajte in tulite nad nesrečo, ki bo prišla nad nas. Vaše bogastvo je segnilo, vaša oblačila so snedli molji. Vaše zlato in srebro je zarjavelo, in rja bo pričala zoper vas in bo žrla vaše meso ko ogenj. Zaklade jeze ste si nakupili za zadnji čas. Glej, plačilo, ki ste ga ukradli delavcem, vpije; in vpitje je prišlo do ušes Gospoda vojnih trum. V obilici ste živeli na zemlji in v nasladah pasli svoje srce za dan klanja. Pravičnega ste obsodili in umorili.»

Cerkveni oče Gregor Nacianski pravi: «In drugi je omadeževal zemljo z obrestmi in oderuštvom. On zbira, kjer ni posipal, in žanje, kjer ni sejal, ker izkorišča bedo revežev.»

Škof Ketteler, začetnik krščansko-socialnega gibanja, piše: «Napačni nauk o trdni pravici lastnine je neprestan greh proti naravi, ker ne vidi nobene krivice v tem, da nekateri v ugoditev svojega neizmerne pohlepa in razbrzdane pohote pozablajo ono, kar je Bog določil v hrano in obleko vsem ljudem; ker se neprestana tatvina proglašja za pravico...»

Vogelsang, prvi krščanski sociolog Avstrije, je dejal: «Obresti so vse narodno gospodarstvo zastrupile, socialno moralo tako zamorile, da je pri mnogih od nje ostal le še spomin. In na tem grehu mora človeštvo propasti... Obresti so jedro socialnega vprašanja.»

Veliki socialni papež Leon XIII. je v svoji znameniti delavski okrožnici zapisal: «Jasno je, da je razdedinjenim (proletarcem) treba hitro in uspešno pomagati, ker velika masa ljudi živi usmiljenjavo, bedno in nevedno življenje. Stare delavske organizacije so v prejšnjem stoletju razbili, na njih mesto niso postavili nobene nove zaščite, medtem ko so država in njene postave zavrgle vero očetov. In tako se je zgodilo, da so bili delavci osamljeni in brez varstva izročeni nečloveškemu ravnanju posejajočih in neomejeni pohlepnosti konkurentov. Nesrečo je povečalo požrešno oderuštvo, ki ga cerkev ni le samo enkrat obsodila. Poleg tega je produkcija in trgovina prišla popolnoma v roke ma-

lega števila posameznikov, tako da so maloštevilni bogataši in velekapitalisti naložili suženjski jarem velikanski množici proletarcev...»

Dalje pravi Leon XIII.: «Ali ni proti vsej pravičnosti, če eni upravljajo in uživa-

vajo to, kar je drugi orosil s potom svojega dela? Po pravici mora sad dela pripadati onim, ki so opravljali delo... Nepobitna resnica je, da bogastvo družbe ne izvira od nikoder drugod ko od dela delavcev.»

To so naše priče! Mi gremo za njimi!

Entenja obnavlja Evropo.

Pariz, 30. dec. Sir Robert Kindersley razlaga v listu «Echo de Paris» načrt, ki so ga pripravili angleški delegati. Glavna načela tega načrta so nastopna: Ustanovila naj bi se mednarodna družba ali zveza. Člani te družbe ali zveze bi zastopali industrijske, finančne in trgovske interese Anglije, Francije, Belgije, Italije, Rumunije, mogoče tudi Poljske, Grške, Avstrije in Nemčije. Ta organizacija bi imela nalogo, olajševati mednarodno izmenjavo blaga s tem, da pospeši povpraševanje po surovinah in manufakturah. Ker bodo države s slabšejo valuto najbrže zahtevale kredite za razširjenje svoje produkcije ter za nakupovanje v inozemstvu, se predlaga, naj se stavijo interesom potrebna sredstva od te družbe na razpolaganje. Družba bo

potem imela gotovo kontrolo nad uporabo teh zneskov.

LDU Pariz, 30. dec. Gospodarska konferenca, ki je bila določena pred sejo vrhovnega sveta v Cannesu, se je pričela danes dopoldne. Angleški in francoski, finančni in industrijski strokovnjaki so se sporazumeli glede načrta, ki naj služi za obnovo Evrope. Ta načrt se je nato naznanil italijanskemu in belgijskemu delegatu. Konferenca objavi v kratkem izjavo, ki bo določila pogoje za vzpostavitev trgovinskih odnosov s različnimi državami, zlasti z Rusijo. Ti pogoji bodo upoštevali običaje in navade civiliziranih narodov ter zlasti vsebovali pripoznanje zasebne lastnine in državnih obveznosti.

Proračun sprejet.

Iz seje narodne skupščine.

Belgrad, 30. dec. Na današnji seji je predsednik dr. Ribar naznanil, da je poslanec SLS Josip Skoberne položil prisego. — Skupščina je nadaljevala proračunsko razpravo. Kot prvi je govoril radikalni poslanec dr. Momčilo Ivanič, ki si je temeljito privoščil vladno politiko. Finančni minister se je skušal maščevati na ta način, da se je med njegovim govorom šetal med demokrati in se z njimi glasno pogovarjal. Poslanec Ivanič je za zato nazval nevedneža in neizobraženca.

OSTRA KRITIKA NAŠE FINANČNE POLITIKE.

V popoldanski seji je v imenu Jugoslovanskega kluba govoril posl. dr. Šimrak. V obsežnem govoru je razkrival usodne napake in pogoške državne gospodarstva, ki se lovi v samih eksperimentih. Zigosali in kolekovali smo krono in jih končno zamenjali po 4 za en dinar. S tem smo v vseh slojih prebivalstva podneli globoko nezadovoljnost in izpodkopali tla rednemu gospodarstvu. Država o svojem gospodarstvu še do danes ni položila bilance. Finančni minister je na neodpušten način zavozil stvar zunanjega posojila. V zaščito par belgrajskih veletrgovcev, ki so si iz spekulativnih namenov nagromadili velike zaloge blaga, se na škodo splošnosti uvaja moratorij. V finančnem ministertvu je med 900 uradniki 880 Srbov, zato ni čuda, da so davki tako neenako razdeljeni. Govornik kritikuje prosvetno in agrarno politiko.

KAKO SE POVIŠUJEJO PLAČE.

Značilno za to vladno je tudi povišanje uradniških plač. Ta se izvede tako, da je povišanje tem večje, čim več kdo dobi plače; visoki uradniki bodo dobili masne doklade, nižji bodo zvižanja le malo deležni.

VOJNO MINISTRSTVO.

Vojno ministertvo hodi enaka neljudska pota. Vršile so se rekvizicije, ne da bi se bile lastnikom odvzete stvari plačale. Vojaška poveljstva se mešajo v sokolsko in orlovsko vprašanje in tako po nepotrebnem vlačijo vojsko v politiko.

MINISTRSTVO ZA VERO

je sestavilo proračun, v katerem je za pravoslavno cerkev določenih 160 milijonov, za katoliško pa samo 10 milijonov, dasi so katoliški škofje opetovano vladni

Nova afera.

AFERA RAVNATELJA ZAGREBSKEGA RAVNATELJSTVA DRŽAVNIH ŽELEZNIC.

Ob priliki mobilizacije in poslednjih dogodkov na mažarski meji so bili Mažari točno orientirani in informirani o gibanju naših čet in o številu vojaštva, ki se nahaja na meji. Splošno se je mislilo, da imajo Mažari dobro organizirano vohunsko službo in da potom te dobivajo vsa poročila. Po Vojvodini in na Hrvatskem je bilo izvršenih nebroj aretacij, posebno med železniškimi uslužbenci, ki so bili takoj obtoženi vohunstva. Po golem slučaju pa je zadobila cela zadeva povsem drugo lice.

Navada je, da si obmejna ravnateljstva železnice v svrhu pospešitve prometa pošiljajo v zameno vse vozne rede in se obveščajo o vseh spremembah. To se je dogajalo tudi med zagrebskim in obmejnima mažarskim. Pri tem pa je zagrebsko ravnateljstvo postopalo na sledeč način: Ono ni pošiljalo samo sprememb voznega reda, temveč tudi vsa rezervatna poročila o vojaških transportih, njihovem odhodu in namembu, kakor jih je dobivalo od vojaških

oblasti. Temu je prišel na sled nek vojak, ki je slučajno odprl eno teh uradnih pisem zagrebskega ravnateljstva in v njem našel rezervatno poročilo.

Vojak je stvar naznanil in vsled tega je bila aretirana uradnica v ekspediciji ravnateljstva državnih železnice, ker se je mislilo, da je to ona namenoma delala. — Uradnica pa je v preiskavi dokazala, da ona sploh ni vedela za vsebino pisma, temveč da jih je odpošiljala točno po navodilih in predpisih ravnateljstva. Bila je seveda izpuščena.

Med tem, ko se je stvar tako lepo razvila, pa je bilo v «Službenih Novinah» objavljeno imenovanje ravnatelja zagrebske državne železnice Leonida Franiča za docenta na zagrebskem vseučilišču. Ker pa še ni dočneno, v koliko je ravnatelj Franič delal to iz malomarnosti, ali mogoče celo iz kakih drugih nagibov, je micalo biti to imenovanje sistirano. In kraljevi namestnik, znani bivši socialpatriot, sedaj demokrat, Demetrovič, je to imenovanje službeno proglasil za neveljavno, češ, da je prišlo brez njegove vednosti v «Službene Novine». Vsled tega pa je podal poverjenik za prosveto dr. Alavpovič, tudi eden

izmed stebrov demokratstva na Hrvatskem, ostavko.

Kako se bo stvar razvijala, je težko reči. Najbrže bo vse zaspalo, kakor zaspi večina afer. In javnost nikdar ne zve rezultatov preiskav. Omeniti pa je treba, da je ravnatelj Franič igral veliko vlogo, ko je šlo za premestitev železniškega ravnateljstva iz Ljubljane v Zagreb. Demokratski listi so takrat na ves glas slavili njegove velikanske zmožnosti, samo da so lahko podpirali predlog o premestitvi ravnateljstva in obenem najboljšega železniškega uradništva na Hrvatsko, kjer je še danes povečini brez stanovanj in kjer ga gledajo kot nadležnega tujca. Ti listi sedaj molčijo. Zanimivo pa je, da Franiča zagovarja «Slobodna Tribuna». List pravi, da je Franič dejansko strokovnjak in na svojem mestu. Toda ker pretirno čisti med nameščenici, izvajajo le-ti v službenem poslovanju pasivno resistenco in preprečujejo popoln uspeh njegovega dela. To si upajo zato, ker imajo zaščito v strankarski politiki. Vsekakor zanimive razmere!

Politični dogodki.

+ *Razmere v poljski občini.* Iz Dev. Mar. v Polju nam pišejo: Kakor znano, je bilo pri zadnjih občinskih volitvah pri nas vloženih več kandidatnih list. Dobili pa so: Združeni liberalci, narodni socialisti in socialni demokrati 4, samostojni kmetje 5, komunisti 6, SLS in Kršč. soc. delavska zveza 5 odbornikov. Ob navzočnosti vladnega zastopnika se je nato dvakrat vršila volitev župana in je bil obakrat pravilno izvoljen odbornik delavske zveze Srečko Svetek. Kljub temu ga vlada ni potrdila in je namesto tega imenovala za gerenta vpo-kojenega nadučitelja Kavčiča. Le-ta si je po naročilu vlade izbral 10 svetovalcev, in sicer 7 iz liberalnih in socialpatriotičnih vrst, a političnim nasprotnikom, ki tvorijo po izidu občinskih volitev absolutno večino prebivalstva, je privoščil le 3 zastopnike v občinski upravi. Gospod gerent je za 30. t. m. sklical sejo svojih svetovalcev. Naši somišljeniki se po nalogu svojih volivcev vabilu niso odzvali, marveč so poslali proti sestavi gerentovega obč. sveta oster protest. V poljski občinski upravi se je nabralo gnoja do strehe in čez in treba bi bilo napore vseh moči rednega občinskega zastopa, da bi ga polagoma izkidal. Vlada pa misli, da poljska občina brez škode prenese tudi še eno gerentsko dobo. Tako se igra demokratska vlada z interesi tako velike občine, ki je v neposredni bližini Ljubljane in važno industrijsko središče. Ljudstvo si bo to dobro zapomnilo in bo o prvih volitvah temeljito pomedlo z vsemi tistimi, ki danes po milosti vlade komandirajo v občini. Vlade gredo, ljudstvo pa ostane, to naj si vsi vladonosiči zapisejo za ušesa.

+ *Izjave Trockega o obrambi Rusije.* Na zadnjem vseruskem sovjetskem kongresu je poročal Trocki o ponovnem vpadu carističnih tolup v Karolijo, Ukrajino in skrajni vzhod. Sovjetska vlada je morala zato že začeto demobilizacijo ustaviti, da more obraniti deželo in sedanji sistem pred sovražniki. Nato je izjavil zastopnik vseh federiranih sovjetskih republik Rakovski, da se strinja z obrambnimi ukrepi sovjetske vlade.

+ *Avstrija ratificirala beneško pogodbo.* 30. t. m. je Avstrija ratificirala beneško pogodbo, ki je s tem postala pravoveljavna.

+ *Zavod za preskrbo ministrskih sorodnic.* Protičev »Radikal« poroča, da je na prosvetnem ministertvu v Belgradu neka posebna soba, ki nosi štev. 9. V tej sobi »delajo« same sorodnice raznih sedanjih in bivših ministrov: Prodanovića, Pribičevića, Kneževića itd. Ta zavod za preskrbo ministrskih sorodnic je izdala iz nehvaležne objesti sestra prvega načelnika v istem ministertvu, ki že osem let vleče učiteljsko plačo, a ni še niti ene ure poučevala. Štediti je treba!

+ *Novi demokratski ministri.* O teh piše Protičev »Radikal«: «Tu imamo nekega ministra, čigar ime je v zvezi s subotičko afero glede masti in špeha, od katere je postal tako masten, da se cela vlada sveti. Tu imamo drugega ministra, ki obuja stare spomine na tihotapstvo s saharinom. Končno imamo tu nekega ministra, ki je bil zaradi »lažnega bankrotstva« (kride) obsojen na šest mesecev ječe in ki je bil pomiloščen »na jedan krijumčarski (tihotapski) način«. — Pravijo, da je zadnji doma v Sloveniji.

=====

« SREČNO IN BLAGOSLOVLJENO »

ново leto 1922

vsem tovr. išem, prijateljem in somišljenikom želi

uredništvo »Novega Časa«

=====

Dnevni dogodki.

— Nova zaplemba. Policija nam je včeraj zopet zaplenila list. Gospod cenzor je gotovo mnenja, da bo naš list, ki je na Bleiweisovi cesti res nepriljubljen, s takimi zaplembami trpel. Drugače si ne moremo tolmačiti njegove vneme, da nam zaplenja članke, ki so izšli že v srbskih in slovenskih listih. Včerajšnji članek »Za poroča«, ki ga nam je zaplenil, je pojasnjeval le, da mladinsko skrbstvo ne sme biti monopol birokracije in policije, ker to ni zdravo. Tega mnenja je najbrže gospod cenzor sam, ker ga imamo — četudi ga ne poznamo osebno — za dovolj razumnega moža. Morda pa pri teh zaplembah, ki zadnje čase rastejo ko gobe po dežju, igra večjo vlogo želja, prikupiti se navzgoraj. To bi bilo še najbolj umljivo, vsled česar izrekamo željo in nasvet, naj se dotični gospod skuša prikupiti navzgoraj na bolj pameten in stvaren način. Kajti z zaplembami se našemu listu prav nič ne škoduje, ampak dela v sedanjih razmerah zanj brezplačno reklamo.

— Tobak podražen. Ni še od tega en teden, ko so listi poročali, da monopolna uprava letos ne namerava podražiti tobaka in tobačnih izdelkov, ker je njen dobiček dovolj velik. Sedaj pa poročajo uradno 30. t. m. sledeče: Uprava državnih monopolov v Belgradu je z naredbo z dne 26. dec. 1921, P. R. br. 61 na podlagi sklepa upravnega odbora samostalne monopolne uprave in odobritve gosp. finančnega ministra povišala cene sledečim tobačnim izdelkom tuk. tovarne, ki naj stopijo v veljavo s 1. januarjem 1922, in sicer: I. Tobak: Najfin. turški od 180 na 200 dinarjev za 1 kg, srednjejni turški od 60 na 65 dinarjev za 1 kg, najfinejši ogrski od 35 na 50 dinarjev za 1 kg, domači tobak od 30 na 40 dinarjev za 1 kg. — II. Cigarete: Egiptovske od 220 na 250 dinarjev za 1000 komadov, Moeria od 180 na 200 dinarjev za 1000 komadov, Sport od 100 na 110 dinarjev za 1000 komadov, ogrske od 50 na 65 dinarjev za 1000 komadov. — III. Tobak za zvečenje: Sibike od 40 na 50 din. za 1 kg in klobase od 40 na 50 din. za 1 kg. — Razen tega se povišajo tudi nekateri izdelki srbskih in bosanskih tovarn, kar je razvidno iz novih cenovnikov, ki so na razpolago v vseh tobačnih prodajnih lokalih. — Ali bo od teh poviškov imelo kaj koristi beraško plačano tobačno delavstvo, ki s svojim delom zasluži upravi vsak dan en milijon profita?

— **Važno opozorilo za vojne invalide, vdove in sirote radi dodatkov k pokojninam.** Po členu 21 zakona o invalidih z dne 15. decembra 1921 se ustavi s 1. januarjem 1922 izplačevanje dodatkov k pokojninam: 1. za invalide, ki jim je bilo povodom zadnjega pregleda priznana manj kakor 50% invalidnosti in sicer za njihovo osebo in za otroke; 2. za vse invalide dodatek za dva otroke, tako da jim ostane le za tretjega in nadaljnje otroke izpod dopolnjenega 16. leta; 3. za vse vdove brez otrok, ki so mlajše kakor 45 let in sposobne za delo; morebitno nesposobnost morajo dokazati z nekoledovanjem spričevalom, ki ga izda brezplačno uradni zdravnik; 4. za vse invalide brez ozira na odstotke in števílo otrok ter za vse vdove brez ozira na števílo otrok, ako plačujejo več kakor 30 dinarjev neposrednega davka (po odmeri davkov za finančno leto 1920/21). — Ker bo treba na temelju tega zakona nanovo pregledati in popraviti vsa nakazila invalidom, vdovam in sirotam, ki so že bila pripravljena za izplačilo dne 1. januarja 1922, ne bodo mogli poštni uradi dostaviti zneskov kakor običajno v prvih dneh januarja. Vse prizadete stranke naj upoštevajo, da je s to spremembo združeno ogromno delo, ki bo izplačevanje zavleklo za nekaj časa. Vsakdo naj o tem obvesti svoje znanke invalide in vdove in jim priporoča, naj opuste vsako pismo in osebno pritožbo v Ljubljani. Uradi bodo skrbeli za to da se bodo pokojninski prejemki v smislu zgoraj označenega zakona kar najhitreje nakazali.

— Na znanje vpokojencem in v pokoj namenjenim južne železnice. Ker se vpokojencem južne železnice vsiljuje časopis »Upokojenec«, bodite opozorjeni, da to ni naš časopis. Društvo vpokojencev južne železnice deluje samostojno. Nima s prvim splošnim društvom jugoslovanskih vpokojencev niti najmanjšega stika. Vsak zave-

den vpokojenec in v pokoj namenjeni juž. železnici naj se zaveda, kje je njegovo mesto. Toliko v pojasnilo, da ne boste v zmoti, ter ne boste imeli po nepotrebnem stroškov. — Predsedstvo društva vpokojencev južne železnice.

— **Društvo za zgradbo katoliške cerkve v Belgradu priredi 31. decembra veliko Silvestrovo slavnost.** Dosedaj imajo katoliki v Belgradu samo majhno kapelo na razpolago.

— **Pri nas ni takih.** V Zagrebu je neki trgovec s čevlji podaril kot božično darilo za revne otroke 1500 parov čevljev. Mogoče, da bi bil tudi več lahko dal, vendar je v primeri z našimi razmerami naredil veliko dobro delo. Kajti tudi pri nas imamo tovarnarje s čevlji in usnjarske veleindustriale, ki pa ob takih prilikah samotarnajo in stokajo nad svojo revščino. In dober govornik mora biti tisti revež, ki hoče od njih stisniti kako kronco.

— **Nesrečno reševanje stanovanjskega vprašanja.** V Mariboru živi nekdanji slovit junak južnotirolske fronte kapetan Mlakar. Mož je živčno iztrošen in je bil zaradi tega superabitiran. A zadnje mesece ni dobil izplačane svoje plače. Prišel je v obupne razmere, družinske vezi so se razmaiale. Njegova žena je iskala pomoči pri svojem očetu, a on pri domačih v Ptuju. Tako je bilo njegovo stanovanje, ki ga deli z družino nekega majorja, večinoma neuporabljeno. To je napotilo nekatere, da so prosili za nakaz Mlakarjevega stanovanja in to tudi dosegli. Ker se pa Mlakar ni hotel izseliti, ga je hotela oblast 28. t. m. deložirati. Toda Mlakar se je v skrajni razburjenosti odločil na oborožen odpor in je ves dan streljal iz zaklenjenega stanovanja. V stanovanju je bila tudi njegova žena z otroci. Ona je popoldne vrgla s hodnika pismo, v katerem je prosila, naj pokličejo nekega odvjetnika, s katerim hoče govoriti. Umevno je, da je vladalo po hiši splošno razburjenje in da je povzročil ta žalostni dogodek splošno zgledovanje v mestu. — Takih reševanj stanovanjskega vprašanja naj bo že enkrat konec, da se ne zgode še večje nesreče.

— **Žena vtopila moža.** Te dni je v Šibeniku neka ženska na nezasišan način umorila svojega moža. Ženska, Antula Pekas po imenu, se je tiho približala možu, ki je v nekem zatíšju na obali lovil ribe, in ga nenadoma sunila v morje. Mož ni znal plavati, vendar se je nekako domogel kraja. Tedaj žena pohiti k njemu in ga začne znova potiskati v vodo. Po dolgi borbi je je mož omagal in obležal v vodi. Ženi pa to še ni bilo dovolj, ampak je začela metati nanj debelo kamenje. Njeno početje so opazili neki ribiči z morja in s klici opozorili slučajno mimo došlega moškega, da je bežečo žensko prijel. Ribiči so hiteli na pomoč vtopljenca, ki je bil pa že mrtev. Zločinsko žensko so odvedli v zapor. Ima dvoje majhne dece. Moža je sovražila, ker ga je baje prisiljena vzela v zakon.

Ljubljanski dogodki.

Ij Silvestrov večer »Ljubljane«. Slov. glasbeno društvo »Ljubljane« vabi vse prijatelje k svojemu Silvestrovemu večeru, ki ga priredi drevi ob 8. uri v »Unionu« s sodelovanjem društvenega plesnega zbora in godbe dravske divizije. Vstopnina 5 Din. V stranskih prostorih posebna godba, vinarna in kavarna. Cene vsakdanje, ceniki na mizah. Večer je namenjen samo poštenim zabavi. Miz ne bo moč rezervirati, zato naj skrbi vsakdo sam pravočasno! To je naša edina zabavna prireditev, zato, prijatelji na svidenje!

Ij »V zadnjem trenutku« je naslov lepi božični igri v petih dejanjih, ki jo priredi katol. društvo rokodelskih pomočnikov jutri, Novega leta dan, v dvorani Rokodelskega doma. Vsa dejanja igre se vrše na Sveti večer. Na sporedu Božičnice so tudi pevski zbori: Pogačnik; Božična za dvopev in zbor; Lisinski, Mrak tihotni; Dr. Schwab, Usehli cvet. Vstopnina: Sedeži po 5, 4, 3 in 2 dinarja, stojšča po 1 in pol dinarja. Predprodaja vstopnic na Novega leta dan dopolnje v Rokodelskem domu. Pričetek točno ob pol 8. uri zvečer.

Ij Ljubljansko gasilstvo. Dne 26. t. m. je bil sklican službeni shod ljubljanskih gasilcev, kateremu so prisostvovali občinski svetniki Pirc, Frelih in Turk. Obč. svet.

Pirc je podal točna pojasnila glede delokroga gasilskega urada, katerega ustanovitve je sklenil občinski svet. Rekel je, da bo to navaden magistratni urad, ki se bo pečal z gasilskimi stvarmi in posredoval med gasilstvom in občinsko upravo, ne pa kak biroško-nadzorstveni urad nad gasilnim društvom. Gasilec Hojan se je zahvalil za pojasnilo in izjavil, da tak urad gasilci pozdravljajo. Povdarjal je potrebo prostovoljnega gasilstva v Ljubljani in našteval najnujnejše gasilske potrebe: Mestni dom naj postane gasilski dom in naj služi za stanovanje čim več gasilcem, da bodo v slučaju potrebe pri rokah. Društvo potrebuje novega modernega gasilskega crodja. Gasilci naj bi dobivali za zamujeni čas odškodnino in občina naj plačuje zanje nezgodno in starostno zavarovalnino. Najnujnejše pa je, da pride gasilno društvo zopet do svojega odbora, ki naj ga obč. svet potrdi. Predlaga naj se skliče izredni občni zbor, ki naj se vrši že 8. januarja 1922. Predlog je bil soglasno sprejet. Tako se je kratko nespornost med gasilci in občinskim svetom vsestransko povoljno pojasnilo.

Ij Redni občni zbor poverjenistva splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico se vrši dne 6. januarja 1922 v restavraciji »Zlatorog« v Gosposki ulici ob 9. uri dopoldne. Vojni invalidi in vdove, vaša dolžnost je, da se obnegega zbora polnoštevilno udeležite!

Ij Človekoljubna prireditev v ljubljanski javni bolnišnici. Zdravniki in druge človekoljubne osebe so v tuk. javni bolnišnici priredile bolnikom na sv. večer lepo presenečenje: Po vseh oddelkih so imeli bolniki jaslice, božično drevesce in primerne kratke predstave. Vsi bolniki so bili tudi obilo obdarovani z jestvinami, tobakom in mnogi tudi z obleko. Prireditelji smejo biti svojega lepega čina veseli.

Ij Pretkani goljuf je neki 40 do 50 let stari mož srednjevelike, šibke postave, kateri govori le slabo slovensko, pač pa prav dobro nemško. Izvršil je več goljufij. Predstavljal se je kot zastopnik I. warsdorske tekstilne delniške družbe. Pod pretvezo, da bo naročil platno, je izvalil v erem slučaj v Mariboru 11.000, v drugem slučaju v Ljubljani pa 720 kron. Goljuf je vzel denar na račun, naročenega blaga pa še danes ni. Kdor goljufa pozna, naj ga naznači g. okrajnemu policijskemu nadzorniku Toplikarju v Ljubljani.

Naša društva.

d Hrastnik. Rudarska zveza, skupina Hrastnik, ima sejo v torek 3. januarja ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne A. Logarja. Dnevni red je velevažen. — Tajnik.

d Knjigovodski tečaj. Prosveta frančiškanske župnije poziva priglašene, da pridejo dne 3. januarja prih. leta ob 8. uri zvečer na Drž. dvorazredno trgovsko šolo, da dobe vse potrebne informacije.

Raznoterosti.

r Kakor pridobljeno, tako izgubljeno. Na Dunaju so 27. t. m. zaprli sina avstrijskega veleindustrija in večkratnega milijonarja Frica Ledererja. Pred kratkim je ta mladi gospod v hazardni igri izgubil 20 milijonov kron. Kmalu nato je neki zlatinar Schnitzer iz Moravske Ostrave podal pri sodišču ovadbo, da je mladi milijonarjev sin pri njem vzel za 4 milijone čeških kron (300 milijonov avstrijskih) nakitov na kredit, da pa še vedno dolguje ves znesek. — Mladega sinčka so sicer aretirali, a so ga kmalu izpustili, ker je oče poravnal vseh 300 milijonov avstrijskih kron. Sedaj pa se je izvedelo, da je tudi v Karlovih varih na

Češkem bila podana taka ovadba istočasno. Zato bodo mladega milijonarja vdrugič zašili. Po našem mnenju je mož zrel — za prisilno delavnico. To je edini izhod za ta-

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Urednik in odgovorni urednik Franc Kremšar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni dob. proti garanciji delo na dom. — Stalno delo zasigurano. — Vpraša se: Ljubljana, Emouska cesta št. 8 v pisarni. 110

Srečno novo leto

želi Josip Jug
pleskar in ličar za stavbe in pohištva
Ljubljana, Rimska cesta 16.

Srečno novo leto 1922

želi JOSIPINA ERŽEN
slastičarna, Ljubljana,
Kongresni trg št. 19.

Veselo novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem

Jakob Kavčič

nasl. Jean Schreya

parna pekarna

Ljubljana, Gradišče št. 5.

Veselo novo leto 1922!

K. Jurman

specijalist optik

Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Ivan in Franciška Janež

mesarija

Ljubljana, Šolski drevored

želita vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem

srečno novo leto 1922.

Srečno novo leto 1922

želi tvrdka JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.

Angela Češnovar, trgovina

Ljubljana, Kolodvorska ulica

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem

veselo in srečno novo leto.

Srečno novo leto

želi svojim cenjenim naročnikom posebno

Kmetijskim zadrugam in Konsumnim društvom

Gospodarska zveza, Ljubljana

Podružnice: Celje - Kranj - Novomesto - Radovljica

Telefon št. 1397.

Grafotipi: Gospodarska Ljubljana.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani

ima bogato izbero manufakture, češke lončene posode, klobuke, vsakovrstno špecerijsko blago, v zadrugi kleti na Kongresnem trgu št. 2 novo vino po nizki ceni. — Hranilne vloge članov obrestuje po 5%. — Člani dobe 3% blagovni popust. — Pristopnina 10 kron, delež 100 kron. — Prijave sprejema pisarna na Kongresnem trgu št. 2 in vse zadrugne prodajalne. V Vašem interesu je, da postanete član, članica naše zadruge.

če vrste ljudi, ki so vzgojeni kot žive na stroške drugih.

r Letalec Bleriot prerokuje. Louis Bleriot, ki je nedavno tega prispel iz Novega Yorka v Pariz, pravi, da ni več daleč doba, ko bo človek odletel zjutraj iz Pariza, obedoval v Novem Yorku, a priletel še isti dan nazaj v Pariz večerjat. Vožnja po zraku bo cenejša in bolj varna ko po železnici ter se bodo ljudje v bližnji bodočnosti vse rajši vozili po zračnih prostorih kakor po zemlji.

r Največje evropsko drsalisce je ribnik Hiruhberg v Prusovski Šlezki. Ribnik meri milijon štirjaskih metrov. Letos je to velikansko drsalisce gladko kakor zrcalo, brez snega. Z ozirom na to lepo lastnost ribnika bo tam osnovano središče evropskih drsalisc in brzkone se bodo že v bližnji bodočnosti sešli drsalci od vseh štirih vetrov Evrope, da bodo lastnosti prelepega ribnika preizkušali.

r Za odpravo bede. Iz Londona poročajo 27. decembra: Za božične praznike je bila londonska policija ojačena za celih 1000 mož, ker so se bali nemirov brezposelnih revežev. Posebno so zastražili hotele in elegantne restavracije. Toda do nemirov ni došlo nikjer, izvzemši nekaterih malih prask v zapadnem delu mesta. Brezposelni reveži so priredili po mestu obhode, seboj so nosili plakate, na katerih je bilo opisano bedno stanje demonstrantov.

— Stotisoč ljudi živi v Londonu v največji bedi, brez dela in brez jela. O svetih božičnih praznikih so šli na ulice manifestirat žalostno dejstvo, da so tu in da ginejo. Vlada je nagnala nanje policaje in men, da je s tem odpravila vso bedo, ko je gostom v luksurijskih restavracijah prepredila pogled na sestradane tisoče soljudi in sodržavljance. In to v najbolj kulturni državi sveta. Ali ni čudno, da pri nas ni celo še slabše?

Gospodarstvo.

— Češko-slovaška ter njen uvoz in izvoz v minulem letu. Kakor izkazuje naš izvršena statistika, se je uvozilo v minulem letu v češko-slovaško republiko za 21 in pol milijarde blaga, izvozilo pa za 23 3/4 milijarde čs K. Glede uvoza zavzema prvo mesto žito in bombaž (več ko za tri milijarde), istočasno pa se je uvozilo bombaževih izdelkov za 2 milijardi in pol. Skoraj enako število izkazuje uvoz masti in železa ozir. železne robe, kar znaša v vsaki vrsti posebej več ko 1 milijardo. Uvoz železa in železnih izdelkov izkazuje približno isto vsoto kakor izvoz. Volne in volnene preje se je uvozilo za 1 in pol milijarde, na drugi strani pa se je izvozilo volnenih izdelkov za več ko poltretjo milijardo. Do aktivne trgovske bilance je največ pripomogel (poleg navedenega blaga) sladkor, ki so ga izvozili za 2791 milijonov čs.

K. Nenavadno dosti se je izvozilo stekla, namreč več ko sladkorja. Z izvozom stekla in steklenih izdelkov so imeli dobička 3 milijarde ter 144 milijonov čs K. Drv, premoaga in sote se je izvozilo za poldrugo milijardo čs K.

— Kako je s premogovo in kovinsko industrio na Slovaškem. Situacija v premogovnih jamah na Slovaškem se je zadnji čas jako poslabšala, tako da so se podjetniki odločili, odpovedati dosedanje kolektivne dogovore z delavci. Mezdni spor v bratislavski kovinski obrti se je poravnal tako, da bodo delavci dobivali dosedanje mezde do konca t. l. Tudi drugi užtki bodo ostali po dosedanjem dogovoru v veljavi, vendar pa se bode o njih prihodnji mesec definitivno odločilo.

Širite „NOVI ČAS“

Pozor!

Novoletna darila

si ogledajte samo pri

manufakturnem oddelku Gospodarske zveze, Dunajska c. 29 na dvorišču.

Velika zaloga sušina za moške in ženske obleke in najlepša izbira vsakovrsnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke.

Pozor!

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38/1
(začasno v prostorih Zadružne zveze). Telefon št. 21.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.

Ekspezičura: BLED. - Interesna skupnost s: Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

JUGOSLOVANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Vabilo na podpisovanje delnic.

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 4. maja 1921, št. 2837, dovolil podpisanim ustanovitev delniške družbe z imenom:

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z razpisom z dne 25. oktobra 1921, št. 7204/21, potrdilo predložena pravila. Po §§ 3. in 4. potrjenih pravil znaša delniška glavnica 4.000.000.— K in je razdeljena na 10.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400.— K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavnica se sme s sklepom občnega zbora zvišati do 15.000.000.— K z izdajo nadaljnjih delnic. Osnovno glavnico 4.000.000.— K oddamo v javno subskripcijo i. s.

10.000 delnic po 400.— K nominale.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji takoj v gotovini vplačati.

Delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Člani Jugoslovanskega kreditnega zavoda r. z. z. o. z. v Ljubljani imajo predpravo, da vzamejo za vsak svoj delež pri zavodu po eno delnico Jugoslovanske kreditne banke po kurzu 400.— K za komad in 40.— K za stroške izdaje.
2. Preostale delnice se nudijo nečlanom v subskripcijo po kurzu 500.— K za komad, prištevši po 40.— K za stroške izdaje za vsako delnico. Kolikor znaša izkupilo za izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade po § 3. pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu banke.

Podpisovanje delnic se vrši v času od 20. decembra 1921 do 20. januarja 1922.

Prijave sprejemajo:

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD v Ljubljani, Marijin trg št. 8. in njegovi podružnici v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA v Ljubljani in njene podružnice v Novem mestu, Rekeku in Slov. Gradcu.

SLOVENSKA BANKA v Ljubljani in njeni podružnice v Dolnji Lendavi in v Novem Sadu.

JADRANSKA BANKA v Beogradu in njene podružnice v Ljubljani, Celju, Mariboru, Kranju, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jelši, Korčuli, Kotoru, Metkoviću, Šibeniku, dalje na Dunaju, v Trstu, Opatiji in Zadru.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

Subskribentom se bo o dodelitvi delnic poročalo. Kdor sploh ne bi dobil delnic, ali manjše število nego jih je podpisal, prejme povrnjeno celo, odnosno delno vsoto svojega vplačila.

Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. — Delnice se izroče pozneje proti izročitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah. Po § 11. pravil daje na občnem zboru vsakih 10 delnic po en glas.

Jugoslovanska kreditna banka ima namen pospeševati razvoj in povzdigo pridobitnosti, produkcije in kupčije obrtnega, trgovskega, uradniškega in kmetijskega stanu. Družba ima pravico vršiti vse vrste bančnih opravil in kupčij. Zeleti je, da se obrtniki, trgovci, uradniki in kmetje oklenejo novega zavoda ter se v obilnem številu odzovejo vabilu na podpisovanje delnic.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1921.

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z. o. z. v Ljubljani;
Anton Pesek, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani;
Branko Blavaty, hišni posestnik in veletrgovec v Zagrebu;
Domnik Čebin, upravnik in posestnik v Ljubljani;
Dr. Ferdo Černe, odvetnik v Murski Soboti;
Ivan Dobraj, hotelir in trgovec v Murski Soboti;
Josip Benko, hotelir in veletržec v Murski Soboti;
Franc Čeh, trgovec v Murski Soboti;

Ljudovik Brumen, hišni posestnik in trgovec v Murski Soboti;
Janko Korže, ravnatelj v Murski Soboti;
Dr. Janko Leskovec, odvetnik v Dolnji Lendavi;
Josip Toplak, hišni posestnik in veletrgovec v Dolnji Lendavi;
Adam Bohar, posestnik in mesar v Dolnji Lendavi;
Ivan Kokot, trgovec v Dolnji Lendavi;
Franc Kac, trgovec v Dolnji Lendavi;
Franc Bedič, trgovec v Dolnji Lendavi.